

Til Signe Bøgevald Nielsen (I)

Politikersvar til Signe Bøgevald Nielsen (I) – Om fordeling af offentlig og privat leverandør

Signe Bøgevald Nielsen har den 7. august 2026 stillet følgende spørgsmål:

1. "Om forvaltningen har tal for, hvor mange borgere der ikke er i stand til at træffe et aktivt valg af leverandør ved mulighed for frit valg, og hvordan disse borgere fordeles mellem kommunale og private leverandører?"
2. Hvilke retningslinjer eller procedurer forvaltningen følger, når en borger ikke er i stand til selv aktivt at vælge leverandør?"

Sundheds- og Omsorgsforvaltningens svar

Svar på spørgsmål 1

Forvaltningen har ikke tal for, hvor mange borgere der ikke er i stand til at træffe et aktivt valg af leverandør i de situationer, hvor der er mulighed for frit valg af leverandør, og hvordan disse fordeler sig mellem kommunale og private leverandører. Det er dog forvaltningens vurdering, at langt de fleste borgere, der får behov for støtte – enten selv eller i samarbejde med deres pårørende – er i stand til at træffe et valg omkring leverandør.

Spørgsmål 2

I forbindelse med bevilling af indsatser efter servicelovens § 83 samt ældrelovens § 10, har visitator pligt til at informere og vejlede borgerne om muligheden for valg af leverandør. I den forbindelse informeres borgeren samt eventuelle pårørende om både kommunale og private leverandører, herunder udleveres relevant informationsmateriale for at understøtte og sikre, at borgeren kan træffe sit valg på et oplyst grundlag.

I de få tilfælde, hvor borgeren hverken har pårørende eller selv er i stand til at træffe beslutning – eksempelvis ved akutte eller uopsættelige behov – vil den kommunale leverandør varetage opgaven, indtil borgeren får mulighed for at tage stilling til valg af leverandør. Så snart det er muligt, vil visitator præsentere borgeren for de relevante valgmuligheder.

26. august 2026

Edoc-sagsnummer
2026-0262570

F2 sagsnummer
2026 - 16869

Sagsbehandler
Maria Petersen Ølholm

Til Signe Bøgevald Nielsen (I)

Politikersvar til Signe Bøgevald Nielsen (I) vedr. frit valg i ældreplejen

Signe Bøgevald Nielsen (I) har den 20. januar 2026 stillet følgende spørgsmål:

Der ønskes en opgørelse af, hvordan kommunen informerer om frit valg i ældreplejen, og hvor stor en andel af borgerne i København, der er informeret om deres frie valg, og hvordan denne andel har udviklet sig i løbet af de seneste 5 år.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningens svar

Kommunen har en vejledningsforpligtelse over for alle borgere, der søger og beviliges støtte, herunder om borgernes ret til frit leverandørvalg. Denne vejledningsforpligtelse afspejles i både den konkrete sagsbehandling og i kommunens overordnede kommunikation til borgere og pårørende gennem hjemmeside og pjecer. I det følgende beskrives, hvordan kommunen informerer om frit valg.

Når en ældre borger søger om hjælp og støtte i Københavns Kommune, er det områdevisitationen i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, der behandler ansøgningen. Visitator skal i forbindelse med bevilling af hjemmepleje, madservice, hjælpemidler, ældrebolig og plejebolig oplyse og vejlede borger og evt. pårørende om de indsatser, borgeren tildeles, herunder om muligheden for frit valg af leverandør.

I forbindelse med bevilling af indsatser efter § 83 i serviceloven samt ældrelovens § 10, er visitator forpligtet til at spørge borger, hvilken leverandør borger ønsker, og visitator vil i den sammenhæng altid tilbyde borger informationsmateriale om både det kommunale og de private leverandører.

Tilsvarende skal visitator ved bevilling af hjælpemidler og boligændringer oplyse borgeren om muligheden for frit valg. Ved bevilling af ældrebolig og plejebolig skal visitator spørge, hvor borgeren ønsker at bo og orientere om muligheden for at vælge mellem de forskellige typer af boliger og plejehjem herunder f.eks. friplejehjem. På baggrund af borgerens ønsker og behov sendes en skriftlig afgørelse på ansøgningen, hvor det fremgår bagerst i dokumentet (sammen med klagevejledning,

28. januar 2026

Edoc-sagsnummer
2026-0023290

F2 sagsnummer
2026 - 1554

Sagsbehandler
Mikkel Bjerregaard

lovgrundlag mv.), om der er frit valg af leverandør på den pågældende indsats, som borgeren er tildelt.

På Københavns Kommunes hjemmeside, aelldre.kk.dk, kan borgere og pårørende læse om forvaltningens politisk fastlagte serviceniveau i kvalitetsstandarden *Ældre i København*. Her beskrives kommunens tilbud og indsatser på ældreområdet med alle de praktiske informationer, der knytter sig hertil, herunder muligheden for frit valg og henvisning til gældende leverandører for hver enkelt indsat. Hjemmesiden opdateres løbende – som minimum en gang årligt.

Med budgetaftalen for 2026 er der afsat 60.000 kr. i 2026 og 40.000 kr. i 2027 til og med 2029 til udarbejdelse af et samlet og lettilgængeligt informationsmateriale, der beskriver borgerens muligheder for frit valg af leverandør. Forvaltningen vil udarbejde informationsmaterialet, så det kan uddeles fysisk i forbindelse med visitationsbesøg i borgers eget hjem og vedhæftes i diverse skriftlige svar og afgørelser, når borgere tilbydes en kommunal velfærdsservice.

Da vejledningsforpligtelsen gennem årene har været afspejlet i kommunens praksis, er det ikke muligt at besvare den del af spørgsmålet, der vedrører udviklingen i informeringen af borgere om frit valg.

Notat

Svar fra Sundheds- og Omsorgsforvaltningen vedr. bestilling af budgetnotat om frit valg

19. august 2025

Liberal Alliance har bestilt et budgetnotat til Budget 2026 med følgende ordlyd:

Der ønskes et budgetnotat om, hvordan man kan sikre objektiv og letforståelig information til borgerne om deres mulighed for frit valg mellem offentlige og private velfærdsleverandører.

Notatet skal redegøre for mulige initiativer, herunder:

1. En obligatorisk skrivelse, der vedlægges, når borgere tilbydes en kommunal velfærdsservice – fx ved indkaldelse til genoptræning, anmodning om hjemmehjælp eller lignende.
2. En systematisk gennemgang af kommunens hjemmeside med henblik på at sikre, at der alle relevante steder informeres tydeligt om retten til frit valg og hvilke leverandører, man kan vælge imellem.

Som eksempel henvises til Københavns Kommunes hjemmeside om genoptræning efter hospitalsophold, hvor der p.t. står meget lidt om, at borgeren har ret til at vælge en privat aktør, hvis kommunen ikke kan tilbyde genoptræning inden for 7 dage efter udskrivelsen.

Svar fra Sundheds- og Omsorgsforvaltningen

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen er enig i vigtigheden af at holde fokus på kommunens vejledningsforpligtelse over for borgere, der søger og bevilliges støtte, herunder om borgeres ret til frit leverandørvalg.

Denne vejledningsforpligtelse afspejles i både den konkrete sagsbehandling, når borger tilbydes en indsats, og i kommunens overordnede kommunikation til borgere og pårørende gennem hjemmeside og pjecer.

Ad 1

Når en ældre borger søger om hjælp og støtte i Københavns Kommune, er det områdevisitationen i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, der behandler ansøgningen. Visitator skal i forbindelse med bevilling af hjemmepleje, madservice, hjælpemidler, ældrebolig og plejebolig oplyse og vejlede borger og evt. pårørende om de indsatser, borger tildeles, herunder om muligheden for frit valg. Dette gælder også ved henvisning til genoptræningstilbud efter sundhedsloven. Her vil borger ligeledes blive informeret om mulighederne for valg af

genoptræningssted i egen eller i en anden kommune og hos private leverandører, i de tilfælde, kommunen ikke kan overholde ventetidsgarantien på 7 dage.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har med omlægning af visitationen i 2021 styrket både borgernes og de pårørendes mulighed for let adgang til rådgivning og vejledning gennem oprettelse af én samlet telefonindgang for borgerne, kaldet "Råd og vejledning".

I forbindelse med bevilling af indsatser efter § 83 i serviceloven samt ældrelovens § 10, er visitator forpligtet til at spørge borger, hvilken leverandør borger ønsker, og visitator vil i den sammenhæng altid tilbyde borger informationsmateriale om både den kommunale og de private leverandører.

Tilsvarende skal visitator ved bevilling af hjælpemidler og boligændringer oplyse borger om muligheden for frit valg. Ved bevilling af ældrebolig og plejebolig skal visitator spørge, hvor borger ønsker at bo og orientere om muligheden for at vælge mellem de forskellige typer af boliger og plejehjem herunder fx friplejehjem.

Ved tildeling af indsatser får borger tilsendt en skriftlig afgørelse. Oplysning om muligheden for frit valg fremgår af denne lovpligtige og dermed obligatoriske afgørelse, som sendes til borger.

Ad 2

På Københavns Kommunes hjemmeside, aeldre.kk.dk, kan borgere og pårørende læse om forvaltningens politisk fastlagte serviceniveau. Her beskrives kommunens tilbud og indsatser på ældreområdet med alle de praktiske informationer, der knytter sig hertil, herunder muligheden for frit valg. Fx findes på [Frit valg af leverandør til hjemmepleje eller helsespleje | Københavns Kommune](http://Frit%20valg%20af%20leverandør%20til%20hjemmepleje%20eller%20helsespleje%20K%C3%B8benhavn%20Kommune) både oplysning om frit valg af hjemmepleje og de omtalte pjecer fra private leverandører, som visitatorerne også tilbyder borgeren i forbindelse med tildeling af hjemmepleje.

Hjemmesiden opdateres løbende - som minimum en gang årligt - så den afspejler præcise og aktuelle oplysninger. Forvaltningen vil, i forbindelse med kommende gennemgang af de enkelte tekster på hjemmesiden til efteråret, sikre, at der alle relevante steder informeres tydeligt om retten til frit valg. Dette arbejde vil kunne ske inden for nuværende ramme, og vurderes således ikke at være udgiftsdrivende i sig selv.

Samlet set vurderer forvaltningen, at det ønskede initiativ vedrørende oplysning og skriftlig information allerede opfyldes, og for så vidt angår en systematisk gennemgang af forvaltningens hjemmeside, vil forvaltningen gennemføre denne inden for forvaltningens ramme.

Såfremt der fortsat ønskes et budgetnotat, bedes der i lyset af ovenstående blive fremsendt en præcisering af bestillingen, herunder af initiativets udgiftsbærende elementer.